

Teksti ja kuvat
SEPPÖ SUOMELA

PIENI, SUURI URUGUAY

Etelä-Amerikan minivaltio tarjoaa monenlaista koettavaa: nautinnollisia paikkoja lepolomalle, historiallisia kaupunkeja, maukasta ruokaa sekä vehreää luontoa. Uruguaysta onkin tulossa yllättävän trendikäs lomakohde.

Barra de Vich José Ignacio
Iloinen ilmasto onkohan
niin hyvä ympäröiville
pellon ja viereisen
Kerman televisiojoelle.

► Estancia VIK José Ignacio hotellilla voi nauttia leivää kuin aktivilomatilla vaikka lauantaina kajakkimelontaa.

►► Pyökökellä aurinkoasuun aikaan on hauska käydä tervehtimässä maatilahotellin kauraa ja hevosia.

A

URINGON ENSIMMÄISET SÄTEET LÄMMITTÄVÄT kuulasta maalaisaamua jo varhain kello seitsemän aikaan. Maatilahotelli Estancia VIK José Ignaciota ympäröivät pellot helmeilevät yökasteesta. Tilan mailla laiduntaa lehmä ja härkiä, ja kauempana laukkaa hevoslauma, joka jättää jälkeensä ilmaan hajoavan höyryvaran.

Idylli on lähes täydellinen, kunnes sen katkaisee pienten munkkaratti-papukaijojen korviahuumaava räyhtä. Ne poukkoilevat levottomasti pihan eukalyptuspuusta toiseen.

Estancia VIK José Ignacio on postikortinkautis Espanjan siirtoma-ajan tyylinen maalaiskartano valkoisiksi kalkittuine seinineen ja terrakottatällisine kattoineen. Paikka sijaitsee noin 40 minuutin ajomatkan päässä Punta del Estestä, Uruguayn tunnetuimmasta rantalomakohteesta. Ajomatka maan pääkaupungista Montevideosta kestää noin 2,5 tuntia.

Tilaa kuuluu yli 4 000 hehtaaria maata, jossa kasvatetaan kauraa ja hevosia. Tämä on Etelä-Amerikan tunnetuimpia maatilahotelleja, ja se on nautittu mainetta erityisesti kestävän kehityksen edelläkävijänä. Tila tuottaa esimerkiksi osan sähköstään aurinko- ja tuulivoimalla.

Se on myös yksi Uruguayn suosituimmista hevospoolon pelipaikoista, jonne saapuu joulu-maaliskuun sesongin aikana lajin harrastajia jopa naapurimaasta Argentiinan pääkaupungista Buenos Airesista asti.

Maatilahotellin omistajaperheen kiinnostuksen kohteisiin kuuluu uruguaylainen moderni taide, ja se näkyy sisustuksessa. Yleisiltoissa ja hotellihuoneissa saa nauttia maan

huipputaiteilijoiden töistä. Pablo Atehgaryn 3,5 metriä korkea marmoripatsas kohoaa takkahuoneessa, jonka 300 neliömetrin kokoisen katon on puolestaan maalanut yksi Uruguayn tunnetuimmista taidemaalareista, Clever Lara.

Monet Uruguayn estancot eli maatilat tarjoavat myös majotusta ja erilaista retkiä lähiseudulle. Estancia VIK José Ignaciassa voi aamuaisella pyöräilyllä nauttia maalaismaaisesta sekä etenkin lähilaguunin näkymistä vesilintuineen. Iltä-auringossa voi meloa kajakilla Arroyo José Ignacio -parolla. Päivällä pääsee ratsastamaanyhdessä tilalla työskentelevien gauchojen, Miguelin ja Emilianon seurassa. Tilalla on ratsastuksen ohella pooloteleihin koulutettuja hevosia. Poolosesongin aikana ratsuja on lähes sata.

GAUCHO ELI KARJAPAIMENKULTTUURI ELÄÄ YHÄ VOIMAKKAANA Uruguayssa, kuten myös Argentiinassa, Paraguayssa, Etelä-Chilessä ja Etelä-Brasiliassa. Gauchoja verntaan usein

Pohjois-Amerikan cowboyyihin. Työssä yhdistyvät karjan paimennus ja hevosten taitava käsittely.

Gauchokulttuurin kukkaisuksikausi oli 1700–1800-luvuilla. Paimenten elämästä ja vapaudesta kerrotaan tuon ajan kuvataiteessa ja kirjallisuudessa romanttisesti. Monet näistä miehistä osallistuivat myös aikansa merkittäviin kapinoihin, ja muutamista kasvoi kansallisankareita tai muuten legendaarisia hahmoja.

Gauchot elivät yksinkertaisesti. He elivät yleensä omistaneet muuta kuin vaatteensa, eivät edes leirinuotiolla makkumiseen tarvittavaa patjaa tai huopaa. Uruguayn gauchoihin liittyy yhä ennakkoluuloja: heitä pidettiin ennen villettinä, Robin Hoodin tapaisina karjavarjain. Hurja maitse on lähinnä menynyt historiaa.

Estancia VIKillä työskentelevä Emiliano Fossat, 33, on syntynyt maan pääkaupungissa Montevideossa. Hän on perinyt gaucho tapojaan ja -taitojan äitinsä suvun kautta.

Monet Uruguayn maatilat tarjoavat myös majoitusta. Niissä riittää tunnelmaa, ja kävijä voi tutustua gaucho-paimenten kulttuuriin.

"Olen kuin *gaucho*, koditon kiertäjä. Seuran työtäni, minne ikinä se minut viekään", kertoo Fossat.

Hänelle gaucho-kulttuuri tarkoittaa vaatimatonta elämää ja nomadina kulkemista.

"Gaucho voi nykyään elää myös kaupungissa, mutta minä viihdyn paremmin maaseudulla hevosten kanssa. Villin hevosen kesyttäminen on unelmatyötäni", Fossat sanoo.

Hän on sinkkuna, joka ei omien sanojensa mukaan kaipaa perinteistä perhe-elämää.

"Uskon, että minulla on joskus perhe, mutta niitä voi olla useampikin", hän toteaa.

Ajatus siestää hatun alta näkyvä virnistys.

JOS URUGUAY TUNNETAAN JOSTAKIN, SE ON YLEENSÄ KARJA tilat, pilvit tai menestys jalkapallossa. Maa on kuitenkin alkanut nousta kansainväliselle matkailukartalle trendikkäänä rantalomien kohteena. Mainetta tuo etenkin Punta del Esten kaupunki, jota verrataan usein Ranskan Rivieran tyylikkääseen ja tyyriiseen Saint-Tropez'hen.

Punta del Este vetää varakkaita ja kuuluisiakin kävijöitä, ja se on monien Etelä-Amerikan-risteilijien pysähdyspaikka. Kaupungin vauraus näkyy toinen toistaan koreammissa merenrantavilloissa. Ne täytyvät paikallisista ja argentiinalaisista matkailijoista jouha- ja maaliskuu välisenä huippusesongin aikana.

Rantoja Punta del Estessä riittää kilometreittäin, ja ne ovat hienouhteellaisia ja vesilään puhtaita. Puittojen ja rantabulevardien supersiistiä kaupunki muistuttaa olemukseltaan Yhdysvaltojen Miami Beachiä. Valtaosa rakennuksista on moderneja, kiiltäviä kerrostaloja, ja kaupungissa on hyviä valikoimia hotelleja sekä Airbnb-majoitusta.

Keskustasta löytyvä niemi kalasatamainen on kaupungin viehättävimpiä alueita, jossa on merenrantimia ja lihaa tarjoavia *parrilla*-ravintoloita. Satamasta voi tehdä veneretken liha de Loboksen länsisaarelle, jossa elää yli 200 000 merileijonaa. Se on maailman toiseksi suurin merileijonayhdyksunta. Retkellä tarjoutuu mahdollisuus uida märkäpuvussa näiden nopeiden otusten kanssa samoissa vesissä.

42 MONDO HUNTIKUU

Uruguayasta löytyy trendiävän rantakohde Punta del Este ja kaunis, historiallinen Colonia del Sacramenton kaupunki.

Keskustan Brava-rannan hietikolla kohoaa taideteos *La Mano*, käsi. Chileläisen kuvanveistäjän Mario Irarrázabalin vuonna 1982 luomasta teoksesta on tullut Punta del Esten symboli. Taitelijä kertoi suunnitelleensa sen varoituksiksi tummareille Brvan merivirroista. Saman taitelijan toinen käsi-teos löytyy Chilen Atacaman savikolta.

Kaupungin tunnetuin nähtävyys Casapueblo sijaitsee merenrannalla Punta Ballenan alueella, 13 kilometrin päässä keskustasta. Uruguayalaisen taitelijan Carlos Páez Vilarón vuonna 1957 valmistunut talo toimi aluksi kesäkotina ja ateljeena, ja myöhemmin siitä on tehty hotelli. Vilaró kuoli vuonna 2014.

Paturistisen oloinen, täysväkoinen Casapueblo tuo mieleen Salvador Dalín visuaalisen, surrealistisen maailman. Hotellin yhteydessä toimii myös hyvin kunnottu pieni museo, ravintola sekä kahvila.

UPEITA RANTOJA LÖYTYY MYÖS RUNSAAN PUOLEN TUNNIN ajomatkan päässä Punta del Esten kaupungista sijaitsevasta Piriápolisesta. Sen ympärillä leviää yli 25 kilometriä houkuttelevaa hiekkarantaa. Kaupunki on kuuluisa myös *belle époque*-tyylin rakennuksistaan.

Uruguayn rannikolla on helpointa liikkua vuokra-autolla. Tiet ovat hyväkuntoisia, liikenne karinaista ja opasteet selkeitä. Vuokra-auton hintatasokin on kohtuullinen.

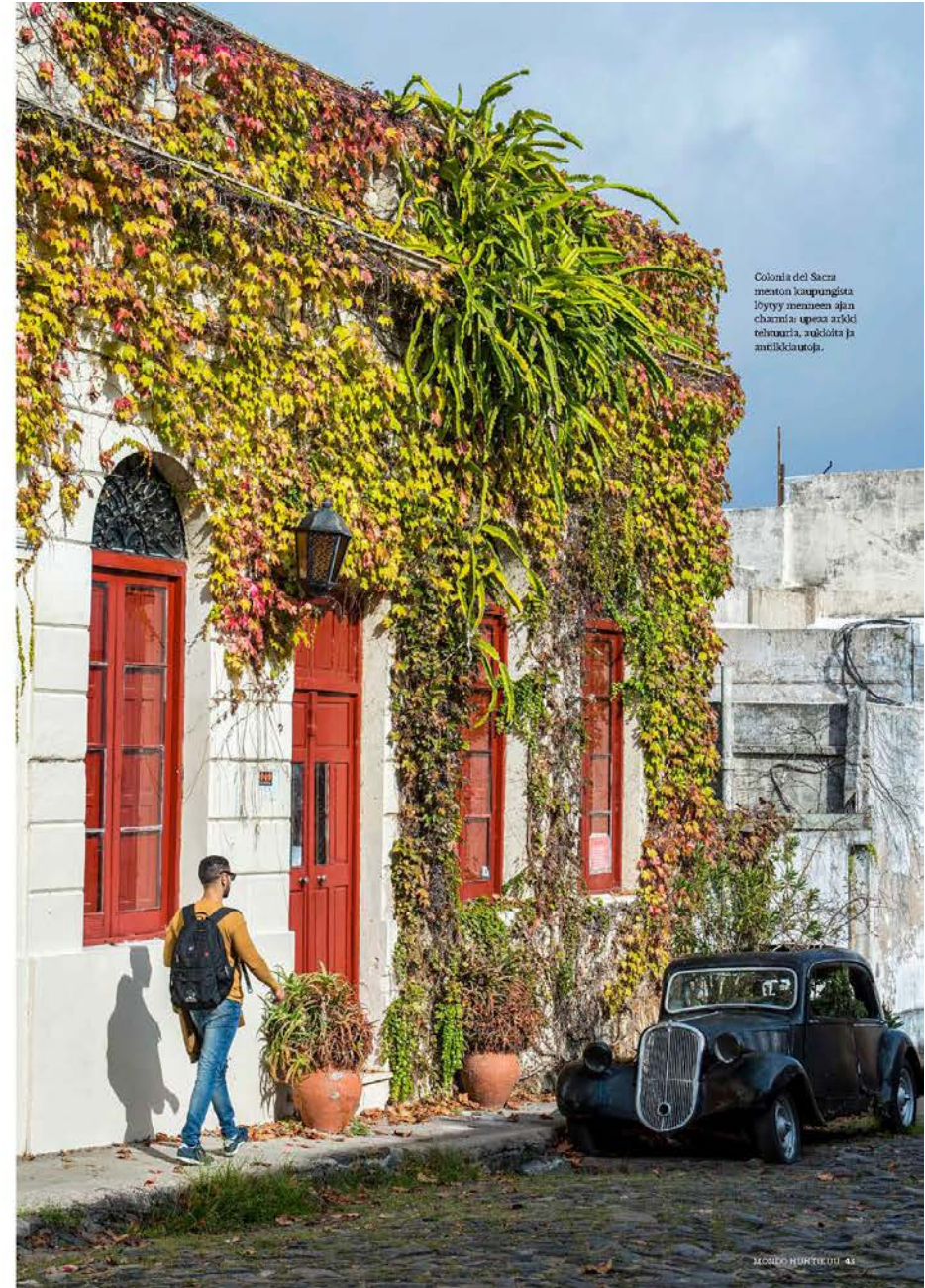
Luonnonrauhaa ja autiorantoja etsivien matkailijoiden tukikohdaksi käy La Paloman kylä noin 1,5 tunnin ajomatkan päässä Punta del Estestä. Se on tunnettu myös valasretkis-tään. Lähellä Brasilian rajaa sijaitseva Punta del Diablon idyllinen rantakohde tarjoaa puolestaan hyviä mahdollisuuksia surffaukseen.

Luontokohteita maassa riittää runsaasti. Patikoita voi esimerkiksi Santa Teresan kansallispuistossa Punta Diablon lähellä, Cerro Pan de Azúcarissa Piriápolisessa tai Quebrada de los Cuervosin vuoristoalueella itäisessä Uruguayssa. Maldonadon ja Rochaan rannikkoalueilla voi bongata valaita kesä-heinäkuussa ja syys-lokakuun aikana.

COLONIA DEL SACRAMENTON KAUPUNKI ON MATKAILIJALLE must-nähtävyys. Viehättävä paikka sijaitsee kolmen tunnin bussimatkan päässä Montevideosta.

Rio de la Plata -joen toisella puolella sijaitsevaan Buenos Airesiin on täältä vain runsaan tunnin lauttamatka. Iyhyt etäisyys tekee Coloniasta suosittuun päiväretkikohde. Argentiinan pääkaupungista tuleville, ja Buenos Airesista liikkeneille niin Coloniasta kuin Montevideoon useita aluksia.

◀ Uruguay tarjoaa monipuoliset mahdolluudet valloppa ratsastukseen.

Colonia del Sacramenton kaupungista löytyy menneen ajan charmia: useita arkkitehtuuria, tukiloita ja matkailuautoja.

MONDO HUNTIKUU 43

► Postkorttimaailman Colonia del Sacramento kaupungin joukkoon kuuluu myös argentiinalaisten viikonloppukohde: sinne pääsee lauteilla Buenos Airesiin.

► Gaucho eli karja paimenet ovat yhä tärkeä osa Uruguayn maaseudun kulttuuria. Emiliano Fosati (kuvalla) on perinyt gauchoitaiteja äitinsä suvusta.

Ahan perin portugalilaisten vuonna 1680 perustama Colonia del Sacramento kuuluu Unescon maailmanperintökohteisiin. Tärkeä tällaan ihaillemaan siirtoma-aikaista rakennuksia, mukulakivikatuja ja puistoja. Hyvin säilyneessä riijöössä yhdistyvät espanjalainen ja portugalilainen arkkitehtuuri sekä kolonialismin jälkeiset vaikutteet.

Pienen Colonian ehtiä hyvin tutustua päivässä. Portugalin ja Espanjan siirtomaavallan aikaan voi perehtyä pikkumuseoissa, ja nähtävyyksiin kuuluvat maan vanhin kirkko Basílica del Santísimo Sacramento, 1800-luvun puolivälissä rakennettu majakka sekä useat piazzat, aukiot. Kaupungissa on linnatuksen muinoloita, jotka kertovat sen alkuperäisestä perustamisesta sekä sotahistoriallisesta merkityksestä.

Colonia del Sacramenton vanhoista rakennuksista löytyy myös boutiquehotelleja ja Airbnb-majoitusta. Kävijää hou-

kuttelevat lisäksi kaupungin useat merenrantanvintolat ja kahvilat.

Katujen varsilla näkee pysäköityjä antiikkiautoja. Ne ovat enimmäkseen romuttuneita mutta yhä tyylikkäitä.

MAAN PÄÄKAUPUNKI MONTEVIDEO ON INHIMILLISEN KOKOINEN paikka, josta puuttuvat Etelä-Amerikan metropolien rasittavat piirteet: liikenneruuhkat, kaaos, metelin täyttämät kujat sekä shumiahuute.

Montevideon silteysten ja vaurauden huomaat heti saapuessaan. On upeita yksityistaloja, huviloita, pikkulinnoja, tarkkaan mankyroituja puutarhoja ja kauniita puistoja.

Lähellä keskustaa sijaitseva Pocitosin hiekkaranta on kesäisin kaupungin suosituimpia oleskelupaikkoja. La Ramblan rantakatu taas vetää juoksijoita ja koiranurkkoihittajia.

URUGUAY

Matka

Suomesta ei ole suoria lentoja Uruguayhin, mutta maahan pääsee esimerkiksi Amsterdamin tai Pariisin kautta. Meno-paluu-lentojen hinta alkaa usein 1200 eurosta. Hyvä vaihtoehto voi olla mennä Buenos Airesiin, josta pääsee laivalla Montevideoon ja Colonia del Sacramentoon (esimerkiksi buquebus.com).

Maassa on helppointa liikkua vuokra-autolla (hinta päivältä alkaen 50 euroa). Montevideoosta pääsee paikallisbusseilla sekä Punta del Esten että Colonia del Sacramenton kaupunkiin (copsa.com.uy ja cot.com.uy).

Majoitus

Hotellien hinnat vaihtelevat huomattavasti sesongin mukaan. Montevideon vanhassakaupungissa on muutamia viihtyisiä ja edullisia historiallisia hotelleja. Keskitason majoituksen huoneen voi saada jopa 30 eurolla yö. Estancian eli maatilan hotelleissa yöpyminen on mieleenpainuva kokemus. Huone tasokkaissa paikoissa, kuten Estancia VIK José Ignacioissa (estanciavik.com), maksaa kuitenkin useita satoja euroja yöltä. Halvempaan maatilamajoitusta löytyy, ja joissakin paikoissa voi maksaa yöpymisensä osallistumalla tilan töihin.

Colonia del Sacramentossa kannattaa yöpyä pienissä, historiallisissa boutiquehotelleissa, kuten Posada Manuel Lobosin (alkaen noin 70 euroa). Uruguayssa on kattava Airbnb-tarjonta, ja rannikolla vuokrataan merenrantahuiloita (hinnat alkavat 50 eurosta yöltä).

Ruoka

Lihansyöjille sopivia parrillaravintoloita riittää. *Asado* tarkoittaa grillateriaa (ja juhlaa), jossa on tarjolla pilvejä, makkaroita, possua, kanaa ja lampaanlihaa. Tavallinen lounas on *chivito*-voileipä: lihatäytteisen herkuun saa noin videllä eurolla. Tuoreita merenantimia löytyy, kuten merianturaa, mustekalaa ja katkarapua. Maa on suuri viinintuottaja ja tunnetaan etenkin Tannatryppelista tehdystä punaviinistä.

A. Pääkaupunki Montevideoon löytyy hyviä ravintoloita ja idyllisiä kahviloita. Café Brasero sijaitsee vanhan kaupungin eli Ciudad Viejan alueella.

Montevideon yleisilme muistuttaa sitä, että Uruguay on Etelä-Amerikan elämäntilastojen ykkönen. Sitä pidetään usein myös mantereen demokraattisimpana ja vähiten korruptoituneena valtiona.

Pääkaupungin sydän on Plaza Independencia eli itsenäisyyden aukio, jota koristaa 33 palmua. Aukion reunalla kohoaa Palacio Salvo, lähes satavuotias, ikoninen rakennus. Se oli valmistuessaan Etelä-Amerikan korkein pilvenpiirtäjä ja maan ylpeys. Hieman rapistuneelta vaikuttava palatsi, kuten monet muutkin kaupungin tärkeimmät historialliset rakennukset, kukoistivat 1900-luvun alkupuolella.

Salvo toimi aikoinaan hotellina, ja nykyisin se on asuintalo. Palatsin tornista aukeavat upeat näköalat ympäri Montevideoa. Rakennukseen pääsee tutustumaan tunnin mittaisella opastetulla retkellä, joka päättyy vierahun katutasossa toimivassa pienessä tango-museossa. Viimeistään täällä vierailijalle selviää, että maailman soitehuin tango *La Cumparsita* on kotoisin Uruguaysta, ei Argentiinasta.

Montevideon nähtävyyksiin lukeutuu pittoreski Ciudad Vieja eli vanhakaupunki, jossa sijaitsevat muun muassa kau-

Pienessä Uruguayssa aistii vapaamielisyyttä, ja kansan elämänlaatu on koko Etelä-Amerikan parhaimpia.

puungin katedraali ja Mercado del Puertron torihalli. Siellä voi nauttia liharsokkia ja merenantimia, tosin hallin hinnoissa on turistillisää.

Vanhankaupungin alueella on muutamia mainioita boutiquehotelleja ja lukuisia kaiviloita, kuten La Farmacia, Café Brasilerio sekä Sometimes Sunday. Aha on turvallinen päiväsaikaan, mutta paikalliset eivät suosittelle liikkumista siellä öisin.

MONTEVIDEOSTA LÖYTYY MYÖS MUSEOITA, KUTEN GAUCHO- ja karnevaalimuseot. Juan Manuel Blanesin nimeä kantava taidemuseo on kymmenen arvoinen paikka. Siellä on esillä Uruguayn tunnetuimpien kuvataiteilijoiden tötä aina vuonna 1828 koittaneen itsenäisyyden alkupäivistä lähtien. Museon pihalla on kaunis japanilainen puutarha vesiputouksineen ja kultakalvineen.

Esenäisyyden aukton vieressä toimii mielenkiintoinen, tragedialle omistettu Museo Andes 1972. Se kertoo vuonna 1972 tapahtuneesta suuresta lentoturmasta. Uruguayn ilmailvoimien lento 571 törmäsi Andien vuoristoon, ja mukana oli paikallinen rugbyjoukkue perheenjäsenineen. Turmassa kuoli 29 henkilöä, mutta 16 matkustajaa selvisi hengissä pelastajia odottaen jopa 72 vuorokautta. Tapaus aiheutti aikoinaan valtavan kansainvälisen kohun, myös siksi, että pysäykseen elossa vuoriston armoittomissa oloissa henkiinjääneet joutuivat turvautumaan kannibalisiin ja syömään osta onnettomuudessa kuolleiden ruumiista.

Mielenrauhaa tuon nähtävyyden jälkeen löytyy vaikkapa Montevideon kasvitieteellisestä puutarhasta. Kauniisti suunnitellun paikan istutuksiin ja polkuihin voi tutustua ilmaiseksi.

JO MUUTAMAN PÄIVÄN URUGUAYSSA MATKAILTUAN HUOmaa, että vaikka maa on kooltaan vain noin puolet Suomen pinta-alasta, paikallisten avoimuus ja vapaamielisyyttä näkyvät monin tavoin. Noin 3,5 miljoonan asukkaan väestöstä kolmannes on katolista, mutta kirkko ja valtio toimivat maassa kuitenkin hyvin erillään. Uruguay virallistikin samaa sukupuolta olevien avioliiton vuonna 2013, toisena maana Etelä-Amerikassa.

Uruguayta kutsutaan joskus Etelä-Amerikan Sveitsiksi, koska se on jo vuosikymmeniä panostanut voimakkaasti sosiaaliturvaan. Sunri osa kansasta on keskiluokkaa, äärimmäistä köyhyyttä ei juuri esiinny.

Vapaamielisyyttä saattaa tulla vastaan kirjaimellisesti tuoksuina kadulla: marihuanan käyttö ja kasvattaminen on täällä sallittua. Valtio kuitenkin vahoo kaikkea ruohonpolttamiseen liittyvää toimintaa, eikä marihuanaa ole toistaiseksi sallittu muille kuin paikallisille.

Sitä kukaan matkailija tuskin voi jättää kaipailemaan: Uruguayssa riittää yllin kyllin muuta nautiskeltavaa. ●

Montevideon keskeisintä Palacio Salvo on pääkaupungin symboli. Pilvenpiirtäjään voi tutustua opastetulla kierroksella.

